

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОННААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭННТТӨР
ДЕНЭТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

1931 сыл адтынын
15 күнүттөн тахсар

№ 141 (4252)

1972 сыл. Сэттинин 23 күнү
ЧЭППИЭР

Сыаната
2 харчы

ССКП НК, ССРС Министрдерин Советын уонна ПСБСКС уураахтара

1972—73 с.с. кыстыкка сүөһү иититин бородуукталарын онорууну уонна соботуопкалааһыны элбэтэр иһин сүөһү иититин үлэһиттэрин Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын тэнитэр туһунан

ССКП Кини Комитета, ССР Союзтарын Министрдерин Советта уонна Профсоюзтар Бүтүн Союзтаабы Кини Советтара уураллар:

1. 1972—73 с.с. кыстыкка сүөһү иититин бородуукталарын онорууну уонна соботуопкалааһыны элбэтэр иһин Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын тэнитэр туһунан бастыг формалар, биригээдэлэр, колхозтар, совхозтар коллективтарын инициативаларын өйүүргө.

Союзнай республикалар Компартияларын КК, партия обкомнара, крайкомнара, окружкомнара, горкомнара, райкомнара, союзнай уонна автономнай республикалар Министрдерин Советтара, үлэһиттөр депутаттарын кыраайдардаабы, уобаластардаабы, уокуруктардаабы уонна оройуоннардаабы Советтарын исполкомнара партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр колхозтаахтар, совхозтар рабочайдарын, фермалар уонна биригээдэлэр коллективтарын колхозтар, совхозтар, оройуоннар, уобаластар, кыраайлар, автономнай уонна союзнай республикалар Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын тэрийиңгэ маассабай-политическай үлэни киэнник тэнитэллэригэр.

Сүөһү кыстыгын ситиһилээхтик атаарыт уонна эти, үтү, сыммыты, түгү, атын бородууксуйаны онорууга государство атымыаһыңа поруот хаһаайыстыбатын былааннарын толорууга үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит, сүөһү ахсаанын уонна кини бородууктаны биэритити тэһиңгэ үрдэтэн туран, ааспыт сэм туһалаһах кезиннээргэ ити бородуукталары онорууну уонна атымыаһыны элбэтэри хааччыйыт республикалар, кыраайдар, уобаластар, национальнай уокуруктар, оройуоннар, колхозтар, совхозтар, фермалар уонна сүөһү иитэр биригээдэлэр Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһы кыайылаахтарынан биллинилээлэрин олохтуурга.

2. Сүөһү иититин үлэһиттэрин Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын кыайылаахтары наараадалаһырга ССКП КК, ССРС Министрдерин Советын уонна ПСБСКС 300 Кыһыл анямаларын олохтуурга. Итилэртэн:

Союзнай республикалары наараадалаһырга — 50-тан 100 тыһыыкка солкубайга диэри бириэмийэлээх 6 Кыһыл аням;

автономнай республикалары, кыраайдары уонна уобаластары наараадалаһырга — 25-тен 50 тыһыыкка солкубайга диэри бириэмийэлээх 34 Кыһыл аням;

оройуоннары уонна национальнай уокуруктары наараадалаһырга — 5-тен 15 тыһыыкка солкубайга диэри бириэмийэлээх 260 Кыһыл аням.

3. Колхозтары, совхозтары уонна атын государственнай хаһаайыстыбалары наараадалаһырга ССРС Тыатын хаһаайыстыбатын министрствотын уонна тыа хаһаайыстыбатын иттиһиңгэ соботуопка рабочайдарын, сулууспалаахтарын профсоюзун КК 2000 Кыһыл анямаларын олуктуурга. Кыһыл анямаларынан наараадалаһыт хаһаайыстыбалар иттиһи кытта биригэ, ССРС Тыатын хаһаайыстыбатын министрствота быһаарыт усулуобуйаларыгар сөй түбэһиннэри, бириэмийэлэри (автобустары уонна атын автономналарын) ыаллар.

4. Колхозтар уонна совхозтар сүөһү иитэр

формаларын уонна биригээдэлэрин — сүөһү иититин үлэһиттэрин Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын кыайылаахтары наараадалаһырга ССРС Тыатын хаһаайыстыбатын министрствотын уонна тыа хаһаайыстыбатын иттиһиңгэ соботуопка рабочайдарын, сулууспалаахтарын профсоюзун КК Бочуотунай грамоталарын олохтуур туһунан этиһи ылынарга.

Бочуотунай грамотанан наараадалаһың ССРС Тыатын хаһаайыстыбатын министрствотын, тыа хаһаайыстыбатын иттиһиңгэ соботуопка рабочайдарын, сулууспалаахтарын профсоюзун КК ааттарыттан союзнай уонна автономнай республикалар, кыраайдар уонна уобаластар тыа тыа хаһаайыстыбатын уонна профсоюзнай органнарын быһаарыларынан оҥоһулар.

5. Союзнай республикалар Компартияларын КК, партия райкомнарыгар уонна обкомнарыгар, союзнай уонна автономнай республикалар Министрдерин Советтарыгар, крайисполкомнарга уонна облисполкомнарга, профсоюзнай уонна тыа хаһаайыстыбатын органнарыгар Бүтүн Союзтаабы куоталаһыга республикара, кыраайга, уобаласка бастыг көрдөрүүлэри ситиспит фермалар уонна биригээдэлэр коллективтарыгар, сүөһү иититин бастыгыгар республикалар уонна олохтоох бюджет средстволарын суотугар моральнай уонна материалнай көмүлээһин быһаччы дьаһалларын ыалларын соруулаһырга.

6. Сүөһү иититин үлэһиттэрин Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын түмүгүн 1973 сыл от ыйын 1 күнүгэ тургуйан 1972 сыл төрдүс кварталдаабы уонна 1973 сыл бастагы агарынаабы көрдөрүүлэри учуоттаан таһаарга.

7. Союзнай республикалар Компартияларын КК, партия крайкомнарыгар уонна обкомнарыгар, союзнай уонна автономнай республикалар Министрдерин Советтарыгар, крайисполкомнарга уонна облисполкомнарга Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыга ордуу үбүлүчүлээх түмүктэри ситиспит уонна 1972 сыл төрдүс кварталын иттиһиңгэ 1973 сыл бастагы агарын түмүктэрини бородууксуйаны онорууга уонна сүөһү бородууктаны үрдэттигэ былааннары уонна социалистическай эбэһиһтиһилэри толорууга килбэһиннээх үлэ холобурун көрдөрбүт сүөһү иититин үлэһиттэрин ССРС орденнарын уонна медалларын наараадалаһырга туһааралларын көмүлүүргө.

8. Союзнай республикалар Компартияларын КК, партия крайкомнарын, обкомнарын, горкомнарын, райкомнарын кини уонна олохтоох хаһааттар, сурунааллар, радионан биэри уонна телевидение редакцияларын республикаларга, кыраайдарга, уобаластарга, оройуоннарга, совхозтарга уонна колхозтарга, биригээдэлэргэ уонна фермаларга сүөһү иититин үлэһиттэрин Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаһыларын хааһымытын киэнник сирдэтэлэригар, производство бастыгыгар инновацияларын опытын бары өттүнэн пропагандалаһыларыгар эбэһиһтиһиңгэ.

(Салгытын 2-с стр. көр).

ЮБИЛЕЙДААХ СЫЛ БАСТЫГНАРА

Саха АССР Тыа хаһаайыстыбатыгар министрствотын коллегията, тыа хаһаайыстыбатын уонна соботуопка үлэһиттэрин профсоюзун Саха уобаластаабы Советын Президиума юбилейдаах 1972 сылга хонуу үлэһиттэргэ хаһаайыстыбалар, биригээдэлэр, ээһэлэр уонна биригээһиңгэ үлэһиттэр социалистическай куоталаһыларын түмүктэтилэр. Юбилейнай социалистическай куоталаһы кыайылаахтарын ортолоругар билиҥи оройуонтан:

Республика комбайнердарын социалистическай куоталаһыларын иттиһиңгэ бириэмийэтин — Советскай Союз үстүн бөхсө күүһэйдиңгэ путевканы уонна куоталаһымы тэрийэр органнар Бочуотунай грамоталарын Ленин аатынан колхозтан Яковлев Н. Е. ылла.

Иккис бириэмийэни — министрство уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталарын, ССРС НХСБ барар бөхсө путевкалар Ленин аатынан колхоз комбайнердарыгар Артемьев С. С., Пинигин Д. Д. аһаһылар.

Ону таһынан Тыа хаһаайыстыбатын министрствотан Бочуотунай грамотатынан наараадалаһылар: Субуруускай аатынан совхоз комбайнердара Прокотьев В. Н., Литвищев С. Н., Огородов Г. Ф.

**ЮБИЛЕЙНАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ КУОТАЛАҤЫ
КЫАЙЫЛААХТАРЫН ЭБЭРДЭЛИИБИТ!**

Кинилэринэн киэн тутталлар

Совхоз Болтоҥотоогу өдөлениета. Кындаа биригээдэ. Манна 10 манньыксыт арыттаах муосталаах аныгылыгынниһиңгэ хотонго үлэһиттэр. Хотон сиигэ сүөх, смагаас, сырдык.

Биир киэн-куон хос — ферма кыһыл муһунта. Кыһыл муһунта көрдөрүү дуоскалар, плакаттар, от аһылык муһунта, үлэ күннээһиңгэ режим... Оттон «Билиҥи маастарбыт» диэн дуоскара бастыг манньыксыттар ааттара, кинилэр былааннарын кыһах толорон иһэллэрэ ий ахсын көрдөрүүлэниһэр.

Юбилейнай сэм уон ыйын түмүгүнэн ити дуоскара коммунистическай үлэ ударниктары Пелагея Федотовна Новгорода уонна Аня Тимофеевна Васильева ааттара сүрүлүннүлэр. Пелагея Федотовна үтү валовой маһын сыллаабы былаанын 104, оттон уон ыйдаабы былаанын 111 бырыһыан толортоот. Иттиһиңгэ үтү маһын сыллаабы кыһаҥыта 1066 кг-нан кыһаҥылаһа. Биир фуражнай маһаҥан 1680 кг үтү маһан сорууда 108 бырыһыан туолла. Аня Тимофеевна да киниттэн хаалсыбата. Кини сыллаабы сорууларын валовой уонна бөдүөрүн икки ый иһиннэ 104 бырыһыан, оттон биир фуражнай маһаҥан үтү маһыҥа 103 бырыһыан толорон атыттарга эмиэ үтү холобуру көрдөрдө. Бастыг манньыксыт атымыаһы ыйдаах былаанын 116 бырыһыан толорон ордуу үчүгэй ситиһилээһиңгэ.

Анастасия Ефремова ороһу бөбөйдээбит 41 бороонноро хас биригээһиңгэ ааспыт ий устатыгар сууккара ортоту-

нан 630 грамм эбиһиниһэр. Ити өдөлениета үрдүнэн бастыг көрдөрүү.

Билиҥи туруттан, фермада 10-ча саҥа торүөх эбиһиннэ. Кинилэр туруктара үчүгэй. Ити үтү үкэһиңгэ, эти эбэһиңгэ саҥа кыахтары арыһар.

Ферма биир тоһуу уонна туттаах үлэһитэ — сүөһү аһаҥачы Афанасий Моностырев. Кини сааһа 45-һө. 16 саастаарттан күн бүгүнүгэр диэри сүөһү үлэһиттэр үтү сыратын биэрдэ. Ор сылларга сүөһү иититин тас үлэһиттэр өт тэһиһиңгэ, сүөһү аһаҥаччынан сыламтата сүөх үлэһитэ. Балли үс сылга 50—60-нуу аһаҥаччы көрдөхтэ. Улаһабыт ити сылларыгар сүтүгэ — икки нымрэй.

Афанасий Егоровичи үлэһиттэр коллективтар маһаҥан итти тылларынан ахталлар. Кини Болтоҥо нэһилиэһин Советын депутатын коммунистическай үлэ ударниктын быһымынан атыттарга үтү холобуру көрдөрүгө маһаҥан кыһаҥалар.

Улаһиһиңгэ былаһыңгэ туһаҥи маһаҥан төһүү үлэһит, оттон майгы-сигили оттунэн экиһа сүөх доһор-эһэс — диңгэ билиҥи маһаҥаччылар биригээһиңгэ К. Д. Павлуцай.

Совхоз саалтата соруулаһыта бастыг производственник А. Е. Моностыревка Кавказка баран сыһыналарыгар путевка туттарда.

Кындаа биригээдэтин сүөһү ииттэрэ, рабочайдара бастыг, маһа дьоннорунан киэн туттуохтарыңгэ тутталлар.

«СО» КОРР.

МОСКВА. РСФСР худуоһуннарыгар ССРС тэриһиһиңгэ 50 тыһыыгар аһаҥаччыларга жалаһы, скульптура, графика, монументальнай, театральнай-декоративнай, декоративнай-прикладной искусстволар айымньылары кыһаҥалар.

Скульптура: В. И. Ленин скульптурнай портрета. Автор — Л. Лавинен.

В. Великанов фотот. ССТА фотохроһиһата.

ССКП КК, ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫН УОННА ПСБСКС УУРААХТАРА

(Бүтүүтэ. Иинин 1 стр. нэр).

ССКП КК, ССРС Министрдерин Совет уонна ПСБСКС тэс хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ хэл иһаһыалары ситиһиэхтэрэ дээн кытаах-Бүтүн Союзтаагы социалистическай куотала тэс аромаларын биллэрэллэр.

ССКП ИИНИ КОМИТЕТЫН
СЕКРЕТАРА
Л. БРЕЖНЕВ.

СРС МИНИСТРДЭРИН
СОВЕТЫН ПРЕДСЕДАТЕЛ
А. КОСЫГИН.

ПСБСКС ПРЕДСЕДАТЕЛ
А. ШЕЛЕПИН.

ССКП КК, ССРС Министрдерин Советын уонна ПСБСКС уураахтара күүһү-уоһу сагалыы күүрдэллэр

КУОТАЛАҤЫЫ КИЭННИК ТЭНИЙЭР

Коммунистическай партия уонна Советскай правитель-ство тэс хаһаайыстыбатын салгыны сайыннарыыга эрүү-түн ахсаабат кыһамныларын уураллар. Ити биир чарыахы түһүтүнэн ССКП КК, ССРС Министрдерин Совет уонна ПСБСКС «1972—73 сс. кыстыкка сүөһү итин-тин бородуукталарын өтөрү-түн уонна соротуопкалааһын аабатар иһин сүөһү итин-тин үлэһиттэрин Бүтүн Союзтаагы социалистическай куотала-һыаларын тэниэр түһүтүн» уурааһы ылыммысара буолар.

Калинин аатынан колхоз колхозтаахтара, специалиста-ры, механикатордара уонна сүөһү итин-тин үлэһиттэ-р ССКП КК, ССРС Министрдерин Советын уонна ПСБСКС уураахтарын итин-тик биһи-рөөн көрүстүлэр. Бу улахан суолталаах, диниэс хоһоон-

ноох уурааһы билсэн баран, быһылгы кыстыкка оройуон уонна колхоз ылыммыт үрдүк эбэһээтэлиһтибэлэрин чинэ-тээхтик толорор иһин колхоз бырабыланыыта үлэһиттэр ортолоругар куоталаһымы өссө күүска тэниэргэ сорук-татар.

Кыстыкка киирээх иһинэ маньык ынах 4 фермаларын маньыксыттарын, бөрөөн уонна субан сүөһүнү керооч-чүлэр иһин ардыларыгар биирдийлээн уонна коллектив-тарын куоталаһымы усулу-буйатын бигэрэппиниэ. Куо-талаһымы түмүгэ ий ахсаы тахсан иһэр бөрөөдөгэ олох-томмута. Куоталаһымы усулу-буйатыгар үтүү маһымы былааным толоруу, оу аһылык нуорматын түтүһүү, эбин аһылыгы дөлөччү сит-тин, трудовой коллективтарга үлэ дьонсипилиниэтин уонна

общественный бөрөөдөгэ бө-рөгөтүү, о. д. а. киллэрлэ-биттэрэ.

Бастыг үлэһиттэргэ уонна коллективтарга көүлүүр дьаһаллар—харчынан бириэ-мийэлэри, көһө сыдыар ык-пеллары туттарыы олохтом-муттара.

Быһылгы кыстыкка аспыт сылааһы социалистическай куоталаһымын элбэх иһин хабылларын ситиһиэ. Ити үлэһэ улахан тобүчүнэ бу-лара саарбага суох.

ССКП КК, ССРС Министр-дерин Советын уонна ПСБСКС быһылгы кыстыкка сүөһү итин-тин үлэһиттэригэр та-һаарбыт бу дьобуһунах уу-раахтарынан оро күүрдэллэ-турал, колхозтаахтар ортол-оругар Бүтүн Союзтаагы социа-листическай куоталаһымы киирени сага күүрэниэ бары-сиргэ тэниэриэ!

П. ДЬЯЧКОВСКАЯ.
Калинин аатынан колхоз
председателэ.

СҮӨҤҮ ИТЭЭЧЧИЛЭР КУОТАЛАҤЫЛАРА КЭҢИИР

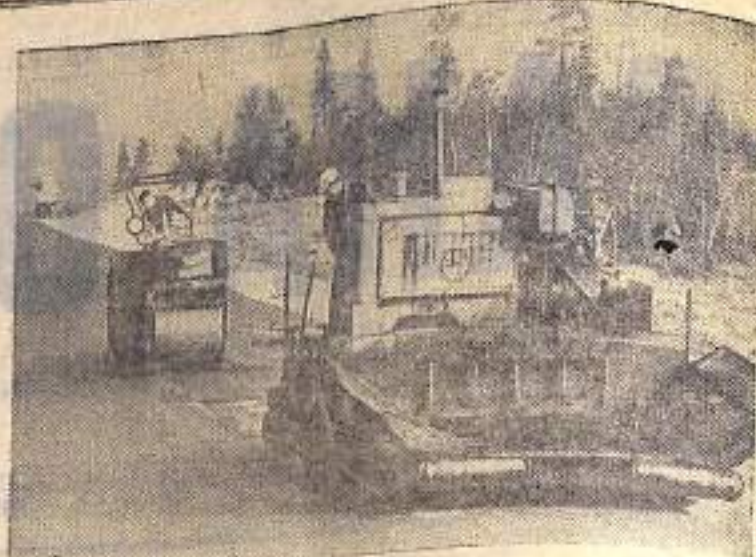
Бу күнүгэ совхозка ман-ныксыттар идэлэрин үрдэ-тэр курс үлэтин сабалыада. Манна үөрэммиттэр хас бири-динилэр машинанын маһын иастарын дикломун ылым-тара.

Рязанскай уобалас сүө-һүтүн үлэһиттэре байлэрин иһиллэригэр эмэ итин-тик сөрүгү түрүөрүнэн үлэһил-лэр. Уобаласка хайы-үйэһэ 150 аһылык сыахтара үлэһэ киирдилэр. Кинилэр аһылык иһэтиһэлэх буолуутун уонна сөптөөхтүк ороскуоттанытын хааччыйахтара. Чугастаа-

ым ийдарга сыахтар ахсаан-нара 670 тийлэллэрэ би-лаанналар.

Калужскай уобалаһынаагы Барачевскайдаагы көтөр фаб-ригын коллективын үлэһиттэ-р ССРС тэриллибэ үлэ агардаах юбилейын керсе социалисти-ческайды куоталаһымы киир-сэн, ымаһалар бородуук-суяны үкөтиһэ байлэрин биллилэрин-көрүүлэрин ха-рыстаабаттар. Государствоны кытта ахсаан бодьобун ии-нинэ толорулуна.

ССТА.

Ленинград—Мурманскай автомобильнай суол тутуута Ийэһин тунуа арыстатан Карельскай АССР-га тийбэн каала. Снимок: уластактартаа быһростэригэр суолу асфальтаһыы. ССТА фотографика.

Партийнай тэриэлэлэргэ отчуоттар, быыбардар

ҮРДҮК КӨРДӨБҮЛЛЭРГЭ СӨП ТҮБЭҤИНИНЭРЭН

Субуруускай аатынан совхоз Соловьевскай отделениегэ маньыгы сүөһү партийнай тэ-риэлэттэргэ отчуоттуу-быыбар-дыы муньах буолла. Партия биир сылаах үлэтин түһүтүн секретарь Собакин И. Г. отчу-оттун коммунистар киэҥник дьүүлэстилэр.

Партийнай муньахха үлэһи-тэр политическай уонна үлэһэ оро көтөбүлүүлэрин тэриһэн турал, маньаха коммунистар ба-һылаһы-көрүлүүр оруолларын салгыны үрдэтиһэ кырата суох үлэ ытыллыбыта бэлэһинэ. Ол түмүгэр партийнай-тэриһэ-мааскабай-политическай, иһтэр үлэ күүһүрдүлүбүт, хаһа-йыстыбанын үлэһэ сорох үтү-гөй түмүктөр ситиһиллэбиттэр.

Партийнай муньахтарга тэ-риһтэ уонна отделение олохторун улахан суолталаах бопуруоста-ра бириэмэтигэр дьүүлэһиллэн, дьаһаллар ытыллыа испиттэр. Ол иһигэр үлэ өтөрүтүөтүн үрдэти, социалистическай куо-талаһымын тэриһин, коммуни-стар производствода бастаан иһэр оруолларын үрдэти, ары-гылаһыны утары охсуһууну күүһүрдүү, общественнай бөрө-дөгэ бөрөгөтүү түстөрүнөн он-тон да атын бопуруостар кө-рүлүбүттэр. Иһин төгүл аһаас партийнай муньахтар ытыл-лыбыттар.

Отчуоту дьүүлэһингэ тылэп-пит коммунистар партбөро ула-хтэр үтүс итэбастэр уонна кө-түтүүлэр баалларын партийнай, деловой критикада тартылар. Партийнай муньахтарга бопу-руостары дьүүлэһингэ үтүс коммунистар активнайдык кыт-талаарын тэгинэн, сорохтор насеннайдык сыһыаннаһылар элэ баар. Холбоһор, Федорова М. А. биир да төгүл тыл эһпэ-төһө, өттөн Тапшырова А. Н. 12 муньах тухары биирдэ эрэ ап-пигэ критикаһына.

Отчуоттуу бириэмэ устаты-гар партийнай тэриһтэ биир эрэ иһинэн үүмүт, партбөро бу дьылаһан утумнаахтык дьарык-тамматтар. Партийнай муньах-тарга коммунистар ССКП Ус-тааһынан көрүллэр эбэһинэ-тэрин хайдах толорууларыгар отчуоттары, информацияларын истин тэриһилбэтэх.

Отделение үлэһиттэр, ол иһигэр сүөһүнү кыстыкка киллэриһэ уонна үтүү маһымыга үтүс итэ-бастэр баалара бэлэһинэ. Об-щественнай сүөһү быһылгы кы-стыгар киирэн баран эбин аһы-лыгы бөлөмнээгин тэриһилбэтэх. Ол түмүгэр ынахтар эрдэ үө-лүттара үтүстүк тахсыбыт. Сирн өтөрүгэ киниттэн үүнүүнү ылымга уонна көрүүтэ-хара-быта эһиэтинэһэ суох ы-һынаһымы баара сөптөөх кри-тикада тардылына. Агрономи-ческай дьаһаллар олохтоммото-хторун түмүгэр быһыл туорах-таах культуралартан уонна хортуоплутан намыһах үүнүү ылыммыт.

Общественнай бөрөөдөгэ бө-рөгөтүүтэ, арыгылааһыны ута-ры охсуһууга иһтэр-ойдотөр үлэ ситэтэ суох ытыллыбыт. Улэ дьонсипилиниэтин кэһин-механикатордар өттүлэригэр техникада эһиэтинэһэ суох сыһамнаһымы уонна биирди-лээн коммунистартан арыгылаа-һын түмүгэр сөбө суох быһы-лары өтөрүү чахчылара таһа-рылыбыттар.

Партбөро биир сылаах үлэһэ ортотон сыаналанна. Партбөро секретарынан Собакин И. Г. быы-барданна.

У. НИКОНОВ.

НАРОДНАЙ СУУТТАР НАРОДНАЙ СЭТЭЭТЭЛЛЭРИН БЫЫБАРА

«РСФСР оройуоннаагы (нуораттаагы) народ-най сууттарын народнай сэтээтэллэрин быыба-рын ыытар түһүтүн» РСФСР Верховнай Советын Президиумун 1972 сыл сэттинньи 1 күнүгэ ыйааһар сөп түбэһиннэрин, РСФСР оройуоннаа-гы (нуораттаагы) народнай сууттарын народнай сэтээтэллэрин быыбарын Саха АССР-га ыытар түһүтүн Саха АССР Верховнай Советын Прези-диумун ыйааһа таһыста.

Саха АССР Верховнай Советын Президиума РСФСР оройуоннаагы (нуораттаагы) народнай сууттарын народнай сэтээтэллэрин быыбарын ыытыы бодьобун Саха АССР-га 1973 сыл тох-сунньу 10 күнүттэн олунньу 10 күнүгэр дэри-анаһа.

РСФСР оройуоннаагы (нуораттаагы) народ-най сууттарын народнай сэтээтэллэрин Саха

АССР оройуоннаагыгар маньын ахсаанынан бы-һаарда, ол иһигэр Чурапчы оройуонун народнай суутугар—75 народнай сэтээтэл.

Саха АССР Верховнай Советын Президиума Саха АССР-га РСФСР оройуоннаагы (нуораттаа-гы) народнай сууттарын народнай сэтээтэллэрин быыбардааһынга быыбардааччылар мунгууу-р-элбэхтик кытталларын ситиһэллэригэр үлэһи-тэр депутаттарын оройуоннаагы уонна нуорат-таагы Советтар исполкомаһа үлэһиттэр пред-приятиеларын, тэриэлэлэрин уонна ведомство-ларын бары коллективтарыгар тэһэһин үлэһи-ри ыыталларыгар эбэһинэстээтэ. Народнай сэтээтэллэри быыбардыырга аналлаах хас бириэди-коллектив уопсай муньаһар быыбардааччылар үс ылыммыт иһиллэригэр итэһэһэ суох иһин кыттыахтаах.

БОРООННОР 112 КГ ҮКТҮҮЛЛЭР

Ленин аатынан ролхо
Амзатаабы участвлар
Мария Егорова аатынан
фермада сэтте жылга
"Бичча" сүлүүнү илтир
эдэрдэр коллективлари
үлөлийр. Бичат-комсо-
мольская бу коллективы
коммунист М. А. Абрамо-
ва салайар.

Манна барыта бороон көрөөчүүлөр 394 төбө бороону көрөн-истэн туруораллар. Борооннор төрүөхтэриттэн ыла ортотунан сууккада 411 грамм эбилибиттер. Ол ийигэр алтынны ыйга улаатыылара 428 граммга тэнгеспит. Онон бу борооннор ортотунан билигин 112 килограммны ыйааһынамыттар.

Эдэр бороон көрөөтчү-
лэр көхтөөх улаларигэр
комсомолкалар Алексан-
дра Борисова, Варвара
Сергеева уонна ыччаттар
Ирина Захарова, Октя-
брина Макарова бастыг
көрдөрүүнү ситистилэр.

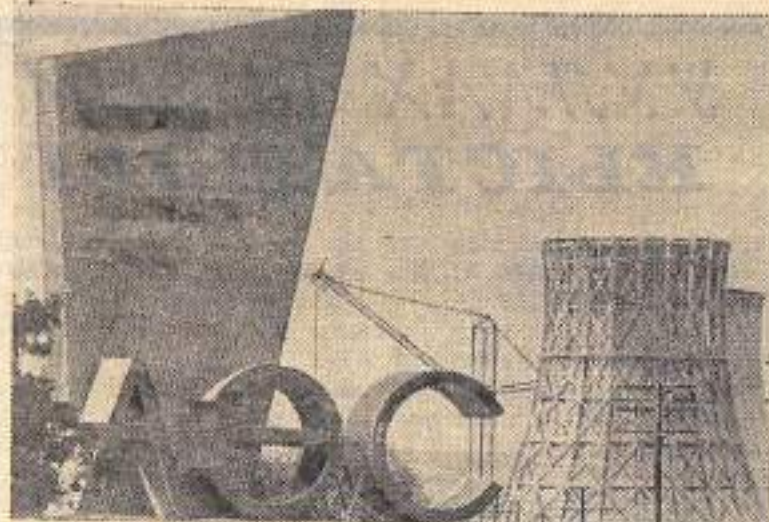
Ол курдук иккис сы-
дын бороон көрөр Алек-
сандра Борисова 60 бороо-
ну итэн туруорар. Кини
хас биірдин борооно
сууккаҥа сыл уон ыйын
устатыгар ортотунан 401
грамм эбиллиилэрин си-
тистэ. Онон кини бороон-
норо хас биірдиилэрэ 108

килограммы уктуур буол-
буттар. Оттон дьүөгэтэ
Варвара Сергеевна көрөр
55 бороонноро лардас
алтынным ыйга суукка
ортотунан хас бириднит-
рэ 512 грамм улааппыс-
тар. Онон бу борооннор
162 килограмм ыйалһын-
нананнар саамай бөдөннө-
рунэн аарылыһылар.

Быйыл сана үлэһир
Октябрина Макарова 47
бороону кыстатан туруу-
рар. Кили көрөр бороон-
норо уон бый түмүгүнэн
116-лыы килограмм быйа-
һынананнар, эмиз үчү-
гэй көрдөрүүлээхтөр ах-
сааннарыгар кииристэ.
Оттон Ирина Захарова
быйыл саамай ороһулаан
төрөөбүт ныйрайдари туп-
пута. Кили көрөр 45 бо-
роонноро билигин хас
биирдиилэрэ төрүөхтэрит-
тэн ыла сууккара 130
граммыны улааттлар.
Онон ортотунан хас бири-
диилэрэ 91 кг кыстаталар.

Эдэр бороон көрөөчүүлэр көрөр-истэр бороонно-ро өссө төлөһүйэ улаатал-ларын иһин дуулуурдаах-тык үлэһии-хамсыы сымт-дьаллар уонна киһилэр үлэлэригэр ситиһиһэлэрин ССРС тэриллибита 50 сы-ла туолар юбилейыгар аныыллар.

Билиги көрр.

«Ижевско-Воткинской уонка Курскан атомнай электростанциялар кыахтарыын улаах кыахтарын»,
(СССР XXIV съездин Директиваларынан).

Воронеж. Нововоронежская атомная электростанция востановила тутоуларын сиргә бу пилитетнара үһүс уонна тордус энергоблоклар корпусара үүнэн таарыстылар. Үһүс энергоблок бырайыактанымт кыантатын болдьоун сыд а газын ичиннэ ситтэ, билитин миллиантан ордук киловатт-чадыа (дөһөс).

Билгийн төрдүү бөөкх 20-тэй тахса национальностар
представителлэрэ үлэиинэлэр. Кинилэр төрдүүс энергетблэгү
ССРС төрихлибтө 50 сыла туолуутун чинэигэр үлэс бэйыл
килгэрэртэ эбэһинэстэнэлэр.

Синюкка: Нововоронежская АЭС

ССТА фотехрониката.

БОМБАЛААНЫН САЛБАНАР

ХАНОН. ССТА. Американын самолёттар, оз пингэр «В-52» тийнээх стратегическэй бэл бэрдираагчтар, сэтгинь 19 куугуэр Хогуу Вьетнам Нгуан Хатинь, Гуанбинь провинцияларьтар, Вьетнамь зонатыгэр ангэ охсууларь оогртоотулал

Америка байлалтай-морской флотун хараабылларын артиллериялар ВДР муора кымытылаады оройуоннарыгар 800-төн тахса сараады туһукалтылар. Ити түмүгэр нэбилленилээр олук-сүтүү баар.

БАСТАКЫ ЧИЭППЭР ТҮМҮКТЭРЭ УОННА ИННИКИ СОРУКТАР

Норуот үөрэҥиринтин үлэ-
хиттарын ийигэр партия XXIV
сҕэһинэн бүтүүн орто үөрөх-
гэһини олоххо киллэрин, сана
программанан үлэлээһингэ ки-
рин соруктара туруоруллубутта-
ра. Ол ийин, норуот үөрэҥирин-
тин хас биридин үлэһитин со-
руга, аһиэтингэ хаһаангы-
тааар да үлэдьтэ.

Бийиги оройуоммут норуутун үөрэвиринтийн үлэһиттэрэ сага үөрэх-дьылын тэрээһиннээхтик көрсөргө республикаба ыгырыл таһаарбыттара. Оройуон оскуо-лалара оҕолор сайынты сын-һыаланһарын, колхозтарга уонна совхозка производственной би-ригээдэлэри тэрийингэ үгүс оруттэх үлэни ыһпыттара.

Оройуон цинэн ытыллыбыт
оскуолалар икки ардыларынаады
күрэхтэһин түмүгүн райсовет
исполкомун соторутаадыта буол-
бут мунуһаа быһаарбыта. Бы-
һылгы дыл нуруот хаһаайысты-
батыгар таһаарбыт ыарахатта-
рын учуоттаан, үөрэх дыла
биир ый хойутаан сабаламмыта.
Ол да буоллар оскуолаларга
предметнай кабинеттары тэрийи-
һинна киһилэргэ сөптөөх толору
оборудованиелары булуу-талыа,
географической, спорттивнай
площадкалары оноруу, оһук
маһынна хааччыйыы үлэлэре ба-
лайда барда. Итиннэ үчүтэй тү-
мүктэри Кытаанах (директор
Попов Е. П.), Амма (директор
Чечебутов Д. П.), Чурапчы өр-
то (директор Дьячковская Н.И.),
Чурапчы аыс кылаастаах (ди-
ректор Бардашевская Г. Г.) ос-
куолалара ситистилэр. Үөрөнээч-

чылары итил аһылыгыннан, на-
дыйар оёлоору интернатынан
хааччыылыгына. Оскуолалар
учуутталарынан болзайда хаач-
чылыныылар, арай математика,
физика уонга нуучча тыдын
учуутталаар тийбэттэр.

Бастагы чинэппэр түмүгүнүн аасымт сыллаары көрдөрүүбүтү нээбэр оройуон үрдүнөн 3,6 бырыһыан үүнүбүт. Эбэтэр 3794 оро үөрөнөрүттөн 3746 ородо сыана туран барыта 3032 үөрөнээччи үөрөбэр ситиһэн, оройуонга үөрэби билин 80,9 бырыһыанга таһыста.

Ити барьта сангалыг нымма-
нан үлэлзэйн, кабинетнай сис-
темаларга кириг, көрдөрөн үө-
рэтэр пособиелары толору тува-
ным үчүгэй түмүктэри бээрэн
эрэрин билиэтэ буолар. Атыт-
тардааар үчүгэй түмүгү Амма,
Сылан, Мугудай, Диринг орто,
Чурапчы, Чакыр, Аларар адыс
кылаастаах оскуолалара ситис-
тиэр. Оройуон начальнай ос-
куолалара быйыл да үчүгэй көр-
дөрүүлээхтэр. Ол курдук, 839
октябренекка сыана түбүттүгү
722 ситиһэр. Бирдиги кылаас-
тарыман көрдөхө. II кылаастар-
га 446 орооттон 339, III кылаас-
тарга 500 орооттон 439 үөрэнээч-
чи үөрэхтэрин билэллэр. Алар-
дас «биэтинэн» үөрэнээччи оро-
йуон үрдүнэн 30 оро, «4», «5»
сыаналарга үөрэхтэрин билэр
503 үөрэнээччи баар. Туйгу-
нук үөрэнэр 30 орооттон 29-на
тордус кылаастан аллара үөрэ-
наллэр.

Бөнхө сэтгүүлчлэр хүлүктэри-
гэр үгүс итэлэстөр-быһараастар

бааларын балирээбэй буолуох-
ха сатамат. Үөрөх билигитэ
наһаа билигин дарани көр-
дөбү ситэтэ суогу тубулуур.
Бастатан туран, пионерский,
комсомольский тэриятээр оску-
ли администратциятыгар сүрүч
көмө күтэ буола илликтер. Ос-
куолаларга ытыллар араас биз-
чедэр, пионерский сбордар,
көрүһүүлэр, дождодоһуу ку-
лууптарың үлэлэрэ үөрэтин
программатың кытта сибээстэрэ
молтох. Ону оройуон үрдүкүн
2488 пионертан 1963-һэ эрэ
үөрөдөр ситиһэрэ тубулуур.

Сангалым үлэлзэһин, оскуола-
лар араас үлэлэрин элбэх опы-
тара, араас нитэрнэһинэй ным-
алар бааллар. Итихэри түмэн
куниээри үлэрэ туһанын ос-
куолалар салайаачыларыттан,
пионерский, комсомольский тэ-
риллэлэртөн үгүс үлэни, сыраны
эрэйэр. Оттон салалта ханна ир-
дэбили мөлтөһүт, сангаба-көрөдө
аахайынтыата суох сыһыанна-
һыт сирдэрингэр үлэ көрдөрүү-
лэр өрө тахсыхтааһар таянары
түһэллэр. Хөлөбүр, аспыт үөрөх
быйлыгар бастагы чыаптар үү-
мүтүнэн оскуола-интернат 71,7
бырыһыан үөрэһин ситиһиңт
буоллаһына, быйыл 67 быры-
һыан, оттон Болтоһо адыс кы-
лаастаах оскуолата 76,5 оннууд;
74,4 бырыһыан үөрэһи билэн
мөлтөх түмүгү көрдөрдүлэр. Эки-
ининин дивки сыһарыһынта суох
Уатылы, Хайахсыт орто, Качар,
Белодубский адыс кылаастаах
оскуолалара үлэллиллэр. Бу аат-
тамыт оскуолалар администра-
циялара, партийнай, комсомоль-
ский уонна пионерский тэрилтэ

лэрэ бэйлэлэрин иниилээрнгар сеп-
тоох түмүктэри өгөстөн, быһаа-
рыылаах дыһаллары ылааллары
уодьаста.

Сагаа программанын салгыг үлэлзэнийн, техникийн зэргээр түүтүү, бэйгэ методическай билигийн үрдэтэн специализацияна табг тууаныны билигийн дэсигийнэлэ илж. Ол түмүгэр нуучча талыгэр, математикада үерэгд билиг талыма билигийн да наниах. Кылаве табиан зарынын хэнтник тэнттик, тоонай наукалар төрүтгөрийн байдалынхына предметнай курубуоктарга үмсүгүтүү кыйан сити биллбэгэ.

Билигин дааны үчүтөй опы-
ты, саганы ийле хабыл ылан
бэйз икки ардыгар атастанымы
хардарыта уруоктарга сымдыы
нымы, үчүтөй үлөлөөх оскуолалар
опыттарын кизиник пропаганда
лаанын уонна тарбатын ымытыл-
дыбат. Кустовой методическай
болохтор, методическай секция-
лар үлөлөрүн практикайскай
тэрийини мөлөх. Биирдиилээ
комону өнөрүү ситэтэ суох, үтүс
оскуолаларга учууталлар методиче-
скай папкалара курааһах ту-
раллар. Бу үһө ахтылыбыт су-
рун итэстэр үөрөх, иитин үлө-
тигэр, улахан охсууну өнөрүлө-
рө саарбаа суох.

Оройгоор бари оркуулаларын үлэнттэрэ, бастатан туран, общественноһы, төрөнүүтэри түмэ тардан, ити ахтыллыбыт ичэ дэстэри сүһаллык туоратар соруктаахыт. Оркуулалар администрациялара, партийнай уонна профессионай төрүтэлэрэ хас бирихэн учууталга уонна үөрэ-испэччигэ кордобулу төстү улаатыннараллара, хас бирихэн үлэнт сэнгалыи үлэлирик ентиттэлээрэ наада.

П. СПИРИДОНОВ.
прирученнабы үөрэх сааһытын
методическай кабинетин
сабыллыһаа.

Библия оройуонна

БУЛТ ҮГЭНЭ

Эрлик Эрстийн латын голхоо 20 мидровой булчуттара СССР 50 сыла туодар көрө бэлэ ибилейин көрсө сурудахтарын тодорорго уонна алларга дуулуналлар.

Орейуонига биллэр бияр бас-
тыг булчут Лукин Афанасий
Захарович Хайбахсыт арба урах-
торинэн, алаастарынан сылдьан
320 андаатары, 10 тиниги уонна
4 кырылаабы бултаата. Барыл-
лаан ааган көрүүтүн, кини ити
буада тордүө квартал билаа-
мын телорууттар чугаһыыр.

Чакыр булчута Адамар Константи́н Федорович 200 андаат-тары 10 тинги уонна 5 кырынааны бултаан куһарана суох көрдөрүүдөх. Колхоз опыткалар кадровой булчуттара Кондратьев Н. Г., Илларионов Н.А., Саввин Е. В. бирдик бэйэлэре икки-лики сүүс андааттары бултаатылар.

Д. ЯКОВЛЕВ

КОЛХОЗКА—ҶНҶУС

Бу колхоз Чакырдаары биригдэгийн Старостина М. Н. старшадлах 36а фермат уон ийгэ заловоһунан 105421 килограмм үтү маа, быданын 4465 килограммынан аһарда. Биир фуражнай инахтан 1554 онугтар 1622 килограмм үтү маа, колхоз үрдүнэн фермалар икки ар-маларыгар мытыллар социалистическый куоталаһыга үһүс төгө буолда.

Н. ФЕДОРОВ,
библиот. общ. нарр.

ДЕПУТАННА
КАНДИДАТТАР
РЕГИСТРАЦИЯЛАННЫЛАР

Чурапчы сельской Советыгар
туоралыт депутаттар оннулары-
гар эбии быйбарга депутатка
кандидаттарынан туруорулунну-
лар:

21 №-дээх Петровскайдаабы
былбардыыр уокурунка оройуон-
наады өстотация, ветбалабери-
тория уоһна тээ халаайыттыба-
һын управлениетын үлэһиттэрин
уоһна сулууспалаахтарын үөһэй
уоһуһабынан таб. Дьячовскаа
Светлана Георгиевна—1936 сыл-
лаахха төрөөбүт, өмүгүһүн сазал,
партията суох, үрдүк үөрэхтээх,
оройуоннаады ветбалабериатория
директорынан үлэһэччи.

22 М-дээх Лесхозтаагы били-
гардыыр уоккурна лесхоз үлэ-
лэһтэрин уопсай муһуһарынан
таб. Атласов Иннокентий Исако-
вич—1937 сыллааха торообут,
муһуһан сала, партияга суох,
маллаах орто уоруктаах, лесхоз
директорынан үлэлээччи.

23 М-дээх Молодежнаядаабы
ыбардыр умурунка оройуона-
даабы сибээс уаастын уопна дь-
ейлэй-техническай сыхах кол-
ективтарын уопсай муунуула-
аһы таһ. Платонов Егор Егорович
—1938 сыллаахха төрөөбүт,
мурунн саха, 1959 сылтан
СКП чилиэнэ, ситэтэ суох үр-
үт — үөрөхтөөх, оройуонаады
оролорт начальнигынан үдэлээч-
и.

Депутатка кандидаттарынан
гүрүрүлүбүт табылары
ыңбар укуруктагы комис-
сията регистрациялаат.

